

„Gerhard“ und „Konnerth“ – Namen sind nicht Schall und Rauch

*Anmerkungen zu zwei Anthroponymen, ihren Konnotationen
und zu einem Namensträger*

Heinrich J. Dingeldein

Cuvinte cheie: onomastică, antroponime, conotație, Gerhard, Konrad, Konnerth

Rezumat: Cele două nume de origine germanică, *Gerhard* și *Konnerth* (ultimul fiind o formă derivată locală din Transilvania a numelui *Konrad*) sunt folosite ca paradigme pentru prezentarea interdependenței dintre numele proprii ca și clasă specială a substantivelor și conotațiile culturale ale antroponimelor. Rezultatul este o scurtă schiță istorico-culturală pe o perioadă de studiu de peste 1000 de ani cu referință la persoana purtătoare a acestor nume, profesor dr. *Gerhard Konnerth* din Sibiu.

Ein Blick in die Zukunft verdeutlicht die Gegenwart und belebt die Vergangenheit.

Einige Interpretationsansätze zu Joachim Wittstocks Roman:

Die uns angebotene Welt. Jahre in Klausenburg

Maria Sass

Rezumat: Lucrarea de față tratează ultimul roman -*Die uns angebotene Welt* [Lumea oferită nouă] - al scriitorului sibian de limbă germană, Joachim Wittstock, apărut în toamna lui 2007 la editura bucureșteană ADZ. Opera lui Wittstock este pe de o parte un *Bildungsroman* centrat pe conturarea personalității protagonistului Georg Herwäst, o proiecție biografică a autorului, dar care are și o componentă inițiatică, având în vedere că romanul conține indicii despre conturarea viitorului scriitor. Pe lângă acestea avem aici o încercare artistică de a explica cititorului, prin prisma unor evenimente trăite, perioada de început a “dictaturii comuniste” din România”. Titlul romanului sugerează caracterul reflexiv și complexitatea acestuia. Cititorul poate să-și imagineze: aspecte biografice, politice, filozofice și poetologice în același timp.

Der Streit der Königinnen im Nibelungenlied

Dana Janetta Dogaru

Cuvinte cheie:

Cântecul Nibelungilor, limba mediogermană de sus, epopee, drept și morală în evul mediu, problematica vinei

Rezumat: În epopeea germană medievală *Cântecul Nibelungilor* se iscă o ceartă între cele două protagoniste, Kriemhilt și Prünhilt, privind rangul și statutul social al soților. Întrebarea care se pune este: Cine dintre cele două regine este vinovată de ceartă?

În dezbaterea acestei problematice complexe se prezintă concepțiile de conduită morală și etică de la curțile medievale germane. Kriemhilt proclamă supremația lui Sîfrit datorită puterii lui nemăsurate. Prin

prisma evenimentelor cunoscute de Prünhilt, acesta este vasal și implicit supus soțului ei, regele Gunther. Lămurirea statutului social al lui Sîfrit aduce cu sine înjosirea Prünhiltei, ce va duce în final la moartea lui Sîfrit.

Răspunsul la întrebarea inițială, ce este de fapt o întrebare despre dreptate și nedreptate, este unul echivoc. Dovedindu-se că soțul ei, Sîfrit, este cel mai puternic, Kriemhilt iese aparent învingătoare din această ceartă. Prünhilt este și ea învinsă, pentru că presupusa ei dominare în patul nupțial de către Sîfrit, și nu de către soțul său, este de acum de notorietate publică. – Disputa dintre regine are probabil rolul unei figuri de stil pentru a menține tensiunea narativă.

„Tell me something nice“. Der Übersetzerin Flora Fröhlich – eine sentimentale Huldigung Rodica-Ofelia Miclea

Rezumat: Omagiul sentimental adus traducătoarei Flora Fröhlich, în casa căreia se întruneau în anii dictaturii comuniste scriitori, traducători, intelectuali din diferite sfere profesionale, studenți și elevi, creionează portretul unei personalități de excepție. Flora Fröhlich a desfășurat o prodigioasă activitate ca traducătoare din română în limba germană a unor prozatori români contemporani, traduceri ei permițând cunoașterea literaturii române de publicul din spațiul de limbă germană.

Flora Fröhlich a reușit să coaguleze în jurul ei intelectuali marcanți din Sibiu, casa în care locuia devenind un loc de întâlnire și dezbateri pe teme culturale și literare. Datorită personalității ei, a nivelului intelectual și a caracterului ei a reușit să devină formator de opinie, și să contribuie efectiv la schimbul de idei în perioada regimului totalitar.

„Hermannstadt“ als literarischer Topos in der Lyrik von Frieder Schuller Delia Cotârlea

Rezumat: Articolul prezintă anumite poezii din opera poetului de expresie germană din România Frieder Schuller, care au o legătură directă cu Sibiu. Frieder Schuller lucra în perioada 1975-1978 la Teatrul de Stat din Sibiu, timp în care a scris o serie de poezii anticomuniste, publicate de abia în anul 2006. În 1976 i-a fost respins un întreg volum de către cenzură. Presiunea asupra autorului s-a intensificat, astfel încât acesta a emigrat cu ajutorul lui Günter Grass. Prezentul articol dorește să evidențieze atât statutul orașului Sibiu în lirica poetului, cât și imaginea Sibiului și, în genere, a societății românești din anii 1975-1978, zugrăvite în versurile lui Frieder Schuller.

Deutsches Kulturgut im rumänischen Hermannstädter Periodikum *Provincia literară* (1932 bis 1934) Carmen Popa

Cuvinte cheie: cultura germană, context cultural 1932-1934, indice de literatură germană în *Provincia literară*.

Rezumat: Articolul de față prezintă rezultatele analizei și catalogării articolelor ce cuprind referiri la cultura germană prezente în revista de literatură, critică și artă *Provincia literară*, care apare la Sibiu între anii 1932-1934. Numărul acestor articole este relativ scăzut, dată fiind și perioada scurtă de apariție a publicației, dar subiectele tratate dovedesc cu generozitate aprecierea de care se bucură cultura germană în acest centru cultural care a fost Sibiul dintotdeauna.

Metalexikografische Bemühungen zur phraseografischen Beschreibungspraxis mit Deutsch Doris Sava

Cuvinte cheie: metalexicografie, dicționar frazeologic, lexicografia bilingvă, procedee lexicografice moderne

Rezumat: Articolul de față se înscrie într-o arie tematică generoasă a lexicografiei germane, prezentând principalele preocupări și tendințe ale cercetării metalexicografice moderne. Redactarea unor noi dicționare frazeologice care să corespundă exigențelor metodologice constituie o problemă actuală și centrală a frazeologiei aplicate și a lexicografiei teoretice și practice. Problema descrierii specificului și a contextului utilizării fondului frazeologic în dicționare mono- sau bilingve a generat o serie de polemici și ipoteze care au condus la descoperirea unor soluții – nu întotdeauna viabile – pentru eficientizarea și îmbunătățirea dicționarelor de acest tip. În literatura de specialitate recentă este punctată importanța unui concept unitar, fundamentat științific și susținut empiric, cu aplicabilitate mare, fapt ce necesită elucidarea unor serii de probleme de abordare, prezentare și codificare lexicografică.

Dependenzgrammatik und Übersetzungspraxis. Betrachtungen an einem Fachtext in der Gegenüberstellung Deutsch-Rumänisch Rodica Ofelia Miclea

Rezumat: Gramatica dependențială, așa cum a fost elaborată în spațiul de limbă germană, în special de Ulrich Engel, a fost receptată în lingvistica românească cu mare întârziere.

Lucrarea de față se concentrează asupra unui fenomen lingvistic specific, fraza nominală, și analizează un text subsumabil limbajului juridic din perspectiva nucleelor nominale formate de cuvinte compuse în limba germană. Pornind de la conceptul de valență se analizează din perspectivă contrastivă varianta textului în limba germană și traducerea în limba română.

Se evidențiază diferențele structurale dintre cele două limbi la nivelul sintactic și semantic, diferențe care, dacă nu sunt sesizate și interpretate corect, au drept repercusiuni traduceri deficitare.

Effizienz- und Qualitätsmuster im rumänisch-deutschen Übersetzungsprozess Horst Schuller

Rezumat: Analizând contactul intercultural româno-german inițiat pe calea traducerilor, prezentând momente istorice, biografice și estetice de vârf, se supun analizei criteriile ce permit stabilirea unor paradigme calitative de structură, proces și eficiență. La începutul traducerilor din

literatura cultă pare-se că a stat și Mihail Kogălniceanu cu a sa traducere din Asachi (“Odă către Italia”, apărută în 1837 la Berlin). Traduceri mult mai sistematice și cu o mai largă răspândire în spațiul european și un ecou deosebit se datorează unor traducători ca Josef Marlin, Carmen Sylva, Hermann Roth, Alfred Margul-Sperber, Oskar Pastior, Dieter Roth, Werner Söllner, ale căror motivații, preferințe, teoretizări și rang se recontextualizează exemplificându-se astfel diferite stadii în istoria propagării literaturii române culte și populare, subliniindu-se situația sociologică actuală de unicitate, datorită faptului că în prezent trăiesc foarte mulți potențiali traducători de literatură română în spațiul lingvistic german. Cel mai notabil succes de mijlocire literară se datorează în prezent lui Gerhardt Csejka din Frankfurt pe Main, care (traducând și pentru reviste românești online) a devenit traducătorul fidel al autorului Mircea Cărtărescu.

Von Lust und Verlust beim Übersetzen deutscher komischer Versliteratur Nora Căpățână

Rezumat: Lucrarea de față tratează aspecte specifice ale traducerii de lirică umoristică precum redarea conținutului comic, re-crearea particularităților formale ale originalului, aplicarea de diferite strategii în traducerea jocurilor de cuvinte etc. În același timp, articolul dorește să atragă atenția cititorilor și traducătorilor asupra acestui gen literar oarecum neglijat, care însă dovedește cu prisosință, în pofida prejudecății larg răspândite despre lipsa de umor a germanilor, că aceștia excelează în comic verbal, cel mai adesea intraductibil.

Goethes *Faust* in rumänischer Übertragung – ein Blick auf die Übersetzungsvarianten der Szene *Nacht* bei Lucian Blaga und Ștefan Augustin Doinaș Ioana Constantin

Rezumat: Lucrarea dorește să realizeze o analiză succintă a diferențelor dintre două traduceri reprezentative ale operei *Faust* de Johann Wolfgang Goethe în limba română, cea a lui Lucian Blaga și cea a lui Ștefan Augustin Doinaș, luând ca „mostră” de text scena *Noaptea* din partea întâia a tragediei. Dat fiind că scena conține o aglomerare relativ mare de noțiuni cu o încărcătură semantică semnificativă, lucrarea de față analizează elementele lexicale esențiale la nivelul semantic al textului, verificând echivalența din versiunile în limba română.

DIE FREUDEN DER MEHRSPRACHIGKEIT Laura Balomiri

***Kurze Anleitung zum Übersetzen als Lebensaufgabe
Festliche Abschlussvorlesung des Jahrgangs 2007-2008 an der
Abteilung für Angewandte Moderne Fremdsprachen,
Universität Lucian Blaga Sibiu***

Rezumat: Articolul discută, luând ca exemplu schița dramatică *Bowl, Cat and Broomstick* de Wallace Stevens, diferențierea făcută de Eugene Nida între echivalența formală și echivalența dinamică ca procedee de traducere. Greșelile de traducere arată că doar un discernământ lingvistic și cultural deosebit îl poate ajuta pe un bun traducător să evite atât o traducere mecanică, cuvânt cu cuvânt, ca în cazul echivalenței formale, cât și o “înstrăinare” a originalului, ca în cazul unei echivalențe dinamice prea generoase.